

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 393/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. novembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 98/07, ako aj vo veci namietaného porušenia práva zaručeného v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v súvislosti s vybavovaním podnetu na mimoriadne dovolanie v konaní vedenom pod sp. zn. VI/2 Pz 660/08 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2009 doručená sťažnosť MUDr. D. B., Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 98/07, ako aj porušenie práva zaručeného v čl. 13 dohovoru postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v súvislosti s vybavovaním podnetu na mimoriadne dovolanie v konaní vedenom pod sp. zn. VI/2 Pz 660/08.

Zo sťažnosti vyplýva, že konanie vedené pod sp. zn. 7 C 98/07 sa malo začať na základe žaloby sťažovateľa podanej 15. novembra 2006, pričom sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že zákonný sudca okresného súdu v tejto veci konanie úmyselne „zdržiava“, v dôsledku čoho je toto konanie poznačené zbytočnými priet'ahmi, a to aj napriek tomu, že okresný súd podľa sťažovateľa ešte ani len nepristúpil k prerokovaniu merita veci, pretože dosiaľ riešil iba otázku zaplatenia súdneho poplatku za žalobu. Sťažovateľ v sťažnosti vyjadruje aj svoju nespokojnosť s rozhodnutím okresného súdu č. k. 7 C 98/07-105 z 25. júna 2008, ktorým bolo konanie vo veci vedenej pod sp. zn. 7 C 98/07 zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku, pričom toto rozhodnutie označuje sťažovateľ ako nezákonné a domáha sa jeho zrušenia.

Okrem tohto sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu vyjadruje aj svoju nespokojnosť s vybavovaním jeho podnetu na podanie mimoriadneho dovolania generálnou prokuratúrou v konaní vedenom pod sp. zn. VI/2 Pz 660/08, ktorá jeho podnetu nevyhovela, čím malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„(...) Okresný súd v Martine vo veci 7 C/98/2007 porušuje základné práva D. B. garantované čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 medzinárodného dohovoru, čl. 14 – zákaz diskriminácie.

(...) Generálna prokuratúra SR porušuje základné práva D. B. garantované čl. 13 – právo na účinný opravný prostriedok, podanie mimoriadneho dovolania.

(...) Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu v Martine 7 C/98/07-105 a prikazuje Okresnému súdu v Martine postúpiť vec Okresnému súdu Bratislava II podľa platného zákona.

(...) Okresný súd v Martine je povinný zaplatiť satisfakciu D. B. vo výške 10.000 Eur v lehote 15 dní od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu.

(...) Generálna prokuratúra SR je povinná zaplatiť D. B. satisfakciu vo výške 50.000 Eur (pre opakované delikty 50 x odmietla podobnú žiadosť o mimoriadne dovolanie) v lehote 15 dní od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu.

(...) Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava II konať bez ďalších prieťahov a bez obštrukcii a porušovania zákonov, pod hrozbou 100.000 Eur satisfakcie, pokuty!!!! Okresný súd Bratislava II nesmie zopakovať chybné úkony Okresného súdu v Martine.

(...) Okresný súd v Martine je povinný zaplatiť trovy konania advokátovi a sťažovateľovi v lehote 15 dní.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstata námietok sťažovateľa proti namietanému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 98/07 spočíva v jeho tvrdení, že v tejto veci koná okresný súd so zbytočnými a neodôvodnenými priet'ahmi, čím malo byť porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru (1.1), a tiež v jeho tvrdení, že v dôsledku nezákonnosti uznesenia o zastavení konania č. k. 7 C 98/07-105 z 25. júna 2008 malo byť porušené jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež mal byť porušený zákaz diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru (1.2). Súčasne je predmetom sťažnosti aj tvrdenie sťažovateľa, že postupom generálnej prokuratúry, ktorá v konaní vedenom pod sp. zn. VI/2 Pz 660/08 nevyhovela jeho podnetu na podanie mimoriadneho dovolania, bolo porušené aj jeho právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru (1.3).

1.1 K namietanému postupu okresného súdu

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 C 98/07:

Žalobou doručenou pôvodne Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) 15. novembra 2006 sa sťažovateľ proti žalovanej domáhal ochrany osobnosti z dôvodu, že žalovaná ako zákonná sudkyňa Okresného súdu Žilina nekonala relevantne a bez priet'ahov vo veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 17 C 100/03 (spisu bola na krajskom súde pridelená sp. zn. 21 C 3/06). Krajský súd z dôvodu nepríslušnosti postúpil 28. novembra 2006 spis na ďalšie konanie Okresnému súdu Žilina, ktorému bol spis doručený 18. decembra 2006 a bol vedený pod sp. zn. 16 C 253/06. Následne 20. decembra 2006 sa sudcovia Okresného súdu Žilina vyjadrili k otázke, či sa v danej veci cítia byť zaujatí (žalovaná bola ich kolegyňa, pozn.), a z dôvodu, že všetci sudcovia Okresného súdu Žilina sa cítili byť v danej veci zaujatí, bol spis 5. marca 2007 predložený krajskému súdu pre účely rozhodnutia o ich

možnom vylúčení z prerokováania danej veci. Krajský súd uznesením sp. zn. 5 NcC 15/07 z 15. marca 2007 rozhodol o vylúčení sudcov Okresného súdu Žilina z prerokováania danej veci a vec prikázal na ďalšie konanie a rozhodnutie okresnému súdu. Spis bol 23. marca 2007 vrátený Okresnému súdu Žilina, ktorý ho 26. marca 2007 zaslal okresnému súdu.

Spis bol okresnému súdu doručený 18. apríla 2007 a bola mu pridelená sp. zn. 7 C 98//07. Dňa 2. mája 2007 okresný súd dopytom žiadal Okresný súd Bratislava II, aby oznámil, či už bolo ukončené konanie vo veci spôsobilosti na právne úkony sťažovateľa, a 16. mája 2007 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby zaplatil súdny poplatok za žalobu. Sťažovateľ 28. mája 2007 reagoval na výzvu okresného súdu s tým, že podľa neho má byť zo zákona oslobodený od súdnych poplatkov. Dňa 31. mája 2007 okresný súd opakovane zaslal dopyt Okresnému súdu Bratislava II, na ktorý mu bolo 15. júna 2007 oznámené, že sťažovateľ nebol pozbavený ani obmedzený v spôsobilosti na právne úkony. Následne, 28. júna 2007 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby predložil vyplnené tlačivo o svojich osobných, zárobkových a majetkových pomeroch, ktoré sťažovateľ predložil 23. júla 2007. Okresný súd 15. novembra 2007 vyzval aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave (ďalej len „úrad práce“), aby oznámil, či sťažovateľ poberá dávky v hmotnej núdzi, pričom na túto výzvu úrad práce reagoval 3. decembra 2007.

Uznesením z 11. januára 2008 okresný súd nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku, proti čomu sa sťažovateľ odvolal 29. januára 2008, a preto bol spis 21. februára 2008 predložený krajskému súdu. Krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 55/08 z 12. marca 2008 potvrdil uznesenie okresného súdu z 11. januára 2008 a 18. apríla 2008 bol spis vrátený okresnému súdu. Dňa 12. mája 2008 okresný súd opätovne vyzval sťažovateľa, aby zaplatil súdny poplatok, pričom 27. mája 2008 sťažovateľ odpovedal na výzvu okresného súdu s tým, že podal návrh na mimoriadne dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu. Dňa 13. júna 2008 Okresná prokuratúra Martin žiadala zapožičať spis, ktorý jej bol zapožičaný 17. júna 2008.

Uznesením z 25. júna 2008 okresný súd konanie zastavil, proti čomu sa sťažovateľ 10. júla 2008 odvolal a spis bol následne 30. júla 2008 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. Dňa 11. augusta 2008 a 18. septembra 2008 Krajská prokuratúra v Žiline (ďalej len „krajská prokuratúra“) opakovane žiadala od krajského súdu zapožičať

spis okresného súdu, pričom 30. septembra 2008 do spisu okresného súdu nahliadol prokurátor krajskej prokuratúry.

Dňa 2. októbra 2008 bol spis vrátený okresnému súdu z krajského súdu bez rozhodnutia o odvolaní z dôvodu jeho predčasného predloženia, pretože okresný súd opomenul rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa na ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov. Uznesením zo 14. októbra 2008 okresný súd zamietol žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu, proti čomu sa 5. novembra 2008 sťažovateľ odvolal a 26. novembra 2008 bol spis opätovne predložený krajskému súdu. Krajský súd uznesením sp. zn. 10 Co 359/08 z 30. marca 2009 zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení konania z 25. júna 2008 z dôvodu nedostatkov výzvy, ktorou okresný súd vyzýval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, a súčasne uznesením sp. zn. 10 Co 360/08 z tohto istého dňa potvrdil uznesenie okresného súdu zo 14. októbra 2008. Po odvolacom konaní bol spis vrátený okresnému súdu 19. mája 2009.

Podaním 24. mája 2009 sťažovateľ namietal nepríslušnosť okresného súdu a súčasne žiadal, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Dňa 28. mája 2009 okresný súd opätovne vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a 14. júla 2009 dal okresný súd sťažovateľovi na vedomie, že na jeho námietku týkajúcu sa nepríslušnosti súdu nebude prihliadať, pretože ju sťažovateľ neuplatnil pri prvom procesnom úkone, a súčasne okresný súd uznesením opätovne zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, proti čomu sa 28. júla 2009 sťažovateľ odvolal. Okresný súd predložil spis na odvolacie konanie krajskému súdu 24. septembra 2009, ktorý vo veci koná pod sp. zn. 10 Co 280/09 a do rozhodnutia ústavného súdu toto odvolacie konanie nebolo ukončené.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného

základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06).

Preskúmaním účelnosti a časovej postupnosti procesných úkonov okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 7 C 98/07 ústavný súd v tomto skúmanom postupe okresného súdu nezistil žiadne obdobia nečinnosti, ktoré by bolo možné vyhodnotiť ako zbytočné prietahy v zmysle sťažovateľom namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

1.2 K namietanému uzneseniu okresného súdu

Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a porušenie princípu zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 7 C 98/07-105 z 25. júna 2008, ktorým bolo zastavené konanie vo veci žaloby pre nezaplatenie súdneho poplatku, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity [„ak(...) nerozhoduje iný súd“], ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrana fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu toho práva, porušenie ktorého sťažovateľ namieta, t. j. práva na spravodlivý súdny proces,

k porušeniu ktorého malo dôjsť podľa sťažovateľa nezákonným uznesením okresného súdu č. k. 7 C 98/07-105 z 25. júna 2008, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práva.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania uznesenia okresného súdu č. k. 7 C 98/07-105 z 25. júna 2008 využitím riadneho opravného prostriedku, a to odvolania, ktoré sťažovateľ napokon (ako to vyplýva z prehľadu procesných úkonov) aj účinne využil. Na základe sťažovateľom podaného odvolania (10. júla 2008) sa krajský súd v rozsahu svojho preskúmavacieho oprávnenia odvolacieho súdu musel v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, ako sťažovateľ uvádza v konaní pred ústavným súdom, pričom napokon krajský súd napádané uznesenie okresného súdu aj zrušil, a to uznesením sp. zn. 10 Co 359/08 z 30. marca 2009, a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd opätovne vo veci rozhodol uznesením zo 14. júla 2009, ktoré však sťažovateľ sťažnosťou nenapáda a ktoré z dôvodu odvolania sťažovateľa bude opätovne podliehať preskúmavacej právomoci krajského súdu.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu č. k. 7 C 98/07-105 z 25. júna 2008) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

1.3 K namietanému postupu generálnej prokuratúry

Sťažovateľ v sťažnosti namieta aj porušenie svojho práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 dohovoru z dôvodu, že generálna prokuratúra v konaní vedenom pod sp. zn. VI/2 Pz 660/08 nevyhovela jeho podnetu na podanie mimoriadneho dovolania proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 6 Co 55/08 z 12. marca 2008, ktorým bolo

potvrdené rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 7 C 98/07 z 11. januára 2008, ktorým sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku.

Z príloh sťažnosti predložených samotným sťažovateľom vyplýva, že sťažovateľ bol o výsledku vybavenia jeho podnetu na podanie mimoriadneho dovolania oboznámený listom generálnej prokuratúry č. k. VI/2 Pz 660/08-5 z 19. novembra 2008, ktorý mu bol doručený 27. novembra 2008.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Sťažovateľ sťažnosťou pred ústavným súdom napáda postup generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. VI/2 Pz 660/08, ktorý bol ukončený odložením jeho podnetu na podanie mimoriadneho dovolania, o čom bol sťažovateľ upovedomený listom generálnej prokuratúry z 19. novembra 2008, o ktorom sa mohol sťažovateľ najskôr dozvedieť 27. novembra 2008, keď mu bol tento list generálnej prokuratúry doručený.

Od 27. novembra 2008, keď sa sťažovateľ mohol najskôr dozvedieť o prípadnom zásahu do jeho práv, do 20. júna 2009, keď sťažovateľ podal sťažnosť adresovanú

ústavnému súdu na poštovú prepravu (ústavnému súdu bola doručená 24. júna 2009), nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako podanú oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého uznesenia okresného súdu, ako aj priznanie finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobôd sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2009